

Associacions col·laboradores

Monument a Roc Chabàs
Situat en els Jardins del Real (Vivers) de la ciutat de València.
Obra de l'escultor José Arnal García.
Inaugurat en maig de 1929.

Tots els dies 9

- 42 -

16 de desembre de 2017
(Pça. Crespins, València ciutat)

Roc Chabàs i Llorens

(Denia, 1844-1912)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

ROC CHABÀS I LLORENS

(Denia, 1844-1912)

Roc Chabàs naix en Denia (la Marina Alta) el 8 de maig de 1844. Fill d'Andreu Chabàs Fornés i de Teodora Llorens Sala, una família benestant que vivia en el número 2 del carrer Major. Despuix de finalisar els seus estudis de bachillerat ingressà en el Seminari de València (1858) per a seguir la carrera eclesiàstica. Es doctoraria en Sacra Teologia en 1865 i fon ordenat sacerdot en 1868. Esta fon una època difícil puix, just eixe any, es constituïx un govern en membres d'ideologia profundament antirreligiosa. L'ambient anticlerical creat per les Juntes revolucionaries (setembre de 1868) i pels decrets del ministre Romero Ortiz (octubre del mateix any) motivaren que el clero no poguera permanecer impassible i mostrara una actitud d'enfrontament davant la violència eixercida sobre els eclesiàstics i els bens de l'Església. Roc Chabàs, a pesar d'estos fets, es centrà en la seua vocació religiosa i els seus estudis.

El seu primer destí eclesiàstic fon la parroquia de la seua ciutat natal, eixercint de coadjutor fins a 1890. Estant allí recopilà i treballà la documentació que li va permetre la publicació de la seua primera obra important, la *Historia de Denia* (1874-1876), i en eixe ambient fundà la revista *El Archivo* (1886), en l'objecte de publicar en ella les investigacions de caràcter històric i literari que es realitzaven sobre el Regne de València, constituint una fita en la cultura valenciana; la revista es publicà en caràcter semanal fins a 1892.

Es nomenat canonge de la Seu Valencina en 1891 i archiver de l'Archiu de la Catedral i de la Diòcesis de València en 1892. Açò motivarà el seu establiment en la capital. Atenent al seu destí i treball de catalogació de fons documentals iniciarà una notable carrera investigadora i historiogràfica, tractant temes de notable importància per a l'història de València i l'història de l'Església Valencina, tocant aspectes com l'evangelisació, instrucció de moriscs,

El Archivo, revista literària semanal que se publicà des de 1886 a 1892, agrupant-se en VII toms.

organització eclesiàstica, o biografia dels bisbes de València, treball este que quedà inconclus. Però no es limitarà únicament ad esta disciplina, també tractarà temes d'art, d'arquitectura i d'escultura, aixina com resulta rellevant un estudi sobre l'altar major de la Seu.

Com a investigador se li contenen fins a 120 títols, ademés dels ja citats, dels

que destaquem: *El sepulcro de Severina* (1880), *Los corporales de Daroca* (1891), *Historia del venerable Fray Pedro Esteve, predicador apostólico* (1880), *Los mozarabes valencianos* (1891), *Las pinturas del altar mayor de la catedral de Valencia* (1891), *Novena en honor de Ntra. Sra. de los Desamparados* (1894), *Génesis del derecho foral valenciano* (1902, reeditat en 2003), *El milagro de Luchente i los corporales de Daroca. Relaciones i documentos* (1905), *Episcopologio levantino* (1909), sengles edicions crítiques de *L'Spill* de Jaume Roig (1905) i de *Antigüedades de Valencia* del P. Teixidor, *Doctrina cristiana en lengua árabe y castellana para instrucción de los moriscos* (1911). Ademés quedarien les seues numerosíssimes col·laboracions en revistes especialitzades i publicacions científiques; d'entre elles, les publicades en *El Archivo*: "El altar de plata de la catedral de Valencia" (1890), "La fundación de Valencia y la introducción en ella del cristianismo" (1891), "La distribución de las aguas en 1244 y donación del término de Gandia por don Jaime" (1898), "Arnaldo de Vilanova y sus yerros teológicos" (1892) i "Iconografía de los capiteles de la puerta de la Almoina en la catedral de Valencia" (1899). Arribà a catalogar 6.000 lligams i 2.800 pergamins en les seues investigacions.

A banda de tota esta labor fon un important activista cultural; a tall d'exemple, mencionar que participà en l'organització dels primers congressos sobre la Corona d'Aragó, fundà la societat *El Archivo Valentino*, i en la seua llar s'organitzaven tertúlies entre destacats intel·lectuals, que alguns consideren foren l'embrió de la creació del Centre de Cultura Valenciana (ara RACV), labor que a la seua mort seguiria i duria a terme fins a la seua constitució Josep Martínez Aloy. Fon membre destacat de *Lo Rat Penat*, entitat de la que fon director de la secció de literatura, també dirigí en diferents etapes les seccions de publicacions, folklor o arqueologia, actuà de matenedor dels Jocs Florals (juliol de 1889) i, baix la presidència de Lleopolt Trenor (1908-1910), fon director de l'Escola d'Estudis Valencians. Era un assidu de les excursions ratpenatistes, visites culturals a diferents llocs i localitats del Regne de València, en les quals participaven notables personalitats de l'àmbit cultural i científic.

Entre uns altres honors i distincions li cap el de membre corresponent de la Real Academia de l'Història, membre de la Sociedad Arqueológica Valenciana i Cronista de la província d'Alacant. Perpetuen la seua memòria els molts carrers que duen rotulat el seu nom en diferents localitats, també en el Cap i Casal, a on te dedicat un monument en els jardins de Vivers, un bust en marbre obra de José Arnal García, que fon inaugurat en maig de 1929. També una placa commemorativa, instal·lada en 1917, recorda la casa en la que habità en la plaça Crespins d'esta ciutat.

Mori el 20 d'abril de 1912, en la seua finca de El Saladar, en Denia.

J. M. M.